PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. lapkričio 29 d.*

Byloje T-52/02

Société nouvelle des couleurs zinciques SA (SNCZ), įsteigta Bouchain (Prancūzija), atstovaujama advokatų R. Saint-Esteben ir H. Calvet, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre ir F. Lelievre, vėliau F. Castillo de la Torre ir O. Beynet, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2003/437/EB dėl pagal EB sutarties 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį pradėtos procedūros

* Proceso kalba: prancūzų.

(byla COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1) 3 straipsnį arba papildomo prašymo sumažinti ieškovei paskirtos baudos sumą,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė P. Lindh, teisėjai R. García-Valdecasas ir J. D. Cooke,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. liepos 2 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės aplinkybės

1 *Société nouvelle des couleurs zinciques SA* (toliau – ieškovė arba *SNCZ*) yra Prancūzijos įmonė, kuri gamina cinko fosfatą ir cinko, stroncio ir bario chromatus. Visi šie produktai yra antikoroziniai mineraliniai pigmentai, naudojami dažų ir dangų pramonėje. 2000 m. *SNCZ* apyvarta pasauliniu lygiu buvo 17,08 milijono eurų.

2 Nors cheminės formulės gali truputį skirtis, cinko ortofosfatai yra homogeninis cheminis produktas, apibūdinamas bendru pavadinimu „cinko fosfatas". Cinko fosfatas, kuris gaunamas iš cinko oksido ir fosforo rūgšties, yra dažnai naudojamas kaip antikorozinis mineralinis pigmentas dažų pramonėje. Rinkoje juo prekiaujama arba kaip standartiniu cinko fosfatu, arba kaip modifikuotu ar „aktyvuotu" cinko fosfatu.

3 2001 m. didžiąją pasaulinės cinko fosfato rinkos dalį užėmė šie penki Europos gamintojai: *Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG* (toliau – *Heubach*), *James M. Brown Ltd* (toliau – *James Brown*), *SNCZ*, *Trident Alloys Ltd* (toliau – *Trident*) (anksčiau – *Britannia Alloys and Chemicals Ltd*, toliau – *Britannia*) ir *Union Pigments AS* (anksčiau – *Waardals AS*) (toliau – *Union Pigments*). 1994–1998 metais cinko fosfato rinkos vertė siekė maždaug 22 milijonus eurų per metus pasauliniu lygiu ir maždaug 15–16 milijonų eurų per metus Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Šioje erdvėje *Heubach*, *SNCZ*, *Trident* (anksčiau *Britannia*) ir *Union Pigments* užėmė gana vienodas standartinio cinko fosfato rinkos dalis, t. y. maždaug po 20 %. *James Brown* užėmė daug mažesnę rinkos dalį. Cinko fosfato pirkėjai yra didieji dažų gamintojai. Dažų rinkoje dominuoja kelios tarptautinės chemijos grupės.

4 1998 m. gegužės 13–14 d. Komisija pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties 85 ir 86 straipsnius (OL 1962, 13, p. 204), 14 straipsnio 2 dalį tuo pačiu metu ir be įspėjimo atliko tyrimus *Heubach*, *SNCZ* ir *Trident* patalpose. 1998 m. gegužės 13–15 d., gavusi Komisijos prašymą, taikant EEE sutarties 23 protokolo 8 straipsnio 3 dalį, pagal ELPA narių susitarimo dėl Priežiūros tarnybos ir Teisingumo Teismo įkūrimo 4 protokolo II skyriaus 14 straipsnio 2 dalį Europos laisvos prekybos asociacijos (ELPA) Priežiūros tarnyba tuo pačiu metu ir be įspėjimo atliko tyrimus *Union Pigments* patalpose.

5 Administracinės procedūros metu *Union Pigments* ir *Trident* informavo Komisiją apie jų ketinimus bendradarbiauti su ja pagal 1996 m. liepos 18 d. Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL 1996, C 207, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) ir kiekviena iš jų padarė pareiškimus dėl kartelio (toliau – *Union Pigments* pareiškimas ir *Trident* pareiškimas).

6 2000 m. rugpjūčio 2 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus prieš įmones, kurioms buvo skirtas sprendimas, esantis šio ieškinio dalyku (žr. toliau esantį 7 punktą), įskaitant ir ieškovę. 2000 m. gruodžio 1 d. atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ieškovė pareiškė iš esmės neginčijanti jame išdėstytų faktų.

7 2001 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė sprendimą 2003/437/EB dėl pagal EB sutarties 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį pradėtos procedūros (Byla COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1). Į sprendimą, kuris buvo perduotas atitinkamoms įmonėms ir kuris yra pridėtas prie ieškinio (toliau – ginčijamas sprendimas), turi būti atsižvelgta šio sprendimo priėmimo tikslais. Šis sprendimas tam tikrais aspektais skiriasi nuo to, kuris buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.*

8 Ginčijamame sprendime Komisija nurodo, kad kartelis, kuris sujungė *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), *Heubach*, *James Brown*, *SNCZ* ir *Union Pigments*, egzistavo nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d. Kartelis apsiribojo standartiniu cinko fosfatu. Pirma, kartelio nariai susitarė dėl rinkos padalijimo su pardavimo kvotomis gamintojams. Antra, kiekviename susirinkime jie nustatydavo „minimalias“ arba „rekomenduojamas“ kainas, kurių paprastai laikėsi. Trečia, tam tikra dalimi egzistavo pasidalijimas klientais.

9 Ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje nustatyta:

„*1 straipsnis*

Britannia <...>, <...> *Heubach* <...>, *James* <...> *Brown* <...>, (*SNCZ*), *Trident* <...> ir (*Union Pigments*) pažeidė Sutarties 81 straipsnio 1 dalies ir EEE sutarties 53 straipsnio 1 dalies nuostatas, dalyvaudamos nuolatiniame susitarime ir (arba) suderintuose veiksmuose cinko fosfato rinkoje.

Pažeidimas buvo daromas tokiu laikotarpiu:

a) dėl <...> *Heubach* <...>, *James* <...> *Brown* <...>, (*SNCZ*) ir (*Union Pigments*): nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d.

<...>

3 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą skiriamos tokios baudos:

a) *Britannia* <...>: 3,37 milijono eurų;

b) <...> *Heubach* <...>: 3,78 milijono eurų;

c) *James* <...> *Brown* <...>: 940 000 eurų;

d) (*SNCZ*): 1,53 milijono eurų;

e) *Trident* <...>: 1,98 milijono eurų;

f) (*Union Pigments*): 350 000 eurų.

<...>"

10 Baudos dydžiui apskaičiuoti Komisija sukūrė metodiką, pateiktą Baudų nustatymo, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi, metodo gairėse (OL 1998, C 9, p. 3, toliau – gairės) ir pranešime dėl bendradarbiavimo.

11 Taigi Komisija pirmiausia nustatė „pagrindinę baudą", atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą ir trukmę (žr. ginčijamo sprendimo 261–313 konstatuojamąsias dalis).

12 Dėl pirmo faktoriaus ji manė, kad pažeidimas turėjo būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus", atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, taip pat į jos realią įtaką cinko fosfatų rinkai ir į tą faktą, kad jis apėmė visą bendrąją rinką, o įkūrus EEE – visą jos rinką (ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamoji dalis). Nepaisant labai sunkaus pažeidimo pobūdžio Komisija paaiškino, kad ji atsižvelgė į apribotą nagrinėjamos rinkos dydį (ginčijamo sprendimo 303 konstatuojamoji dalis).

13 Komisija taikė „nevienodą požiūrį" į atitinkamas įmones, kad, pirma, atsižvelgtų į jų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti didelę žalą konkurencijai ir, antra, nustatyti tokią baudą, kuri užtikrintų didelį atgrasantį poveikį (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Šiuo tikslu atitinkamas įmones ji suskirstė į dvi kategorijas pagal jų „reikšmingumą nagrinėjamoje rinkoje". Ji rėmėsi kiekvienos iš įmonių apyvarta EEE paskutiniais pažeidimo padarymo metais iš atitinkamo produkto pardavimo ir atsižvelgė į tai, kad ieškovė *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), *Heubach* ir *Union Pigments* buvo „pagrindiniai cinko fosfato gamintojai, užimantys gana panašias rinkos dalis, viršijančias ar sudarančias maždaug po 20 %" (ginčijamo sprendimo 307–308 konstatuojamosios dalys). Ieškovė kartu su *Britannia*, *Heubach*, *Trident* ir *Union Pigments* atsidūrė pirmoje kategorijoje („atskaitos taškas" – 3 milijonai eurų). *James Brown*, kurio rinkos dalis buvo „daug mažesnė", atsidūrė antroje kategorijoje („atskaitos taškas" – 750 000 eurų) (ginčijamo sprendimo 308–309 konstatuojamosios dalys).

14 Dėl antro faktoriaus, susijusio su trukme, Komisija manė, kad pažeidimas, kuriuo ieškovė yra kaltinama, buvo „vidutinės" trukmės, nes tęsėsi nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d. (ginčijamo sprendimo 310 konstatuojamoji dalis). Dėl to ji 40 % padidino ieškovės atskaitos tašką, ir taip „pagrindinė bauda" pasiekė 4,2 milijono eurų (ginčijamo sprendimo 310–313 konstatuojamosios dalys).

15 Paskui Komisija manė, kad šiuo atveju nėra reikalo atsižvelgti į sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes (ginčijamo sprendimo 314–336 konstatuojamosios dalys). Be to, ji atmetė argumentus dėl „blogo ekonominio konteksto", kuriame veikė kartelis, ir dėl specifinių atitinkamų įmonių bruožų (ginčijamo sprendimo 337–343 konstatuojamosios dalys). Todėl Komisija nustatė 4,2 milijono eurų dydžio baudą „prieš taikant pranešimą apie (bendradarbiavimą)" kiek tai yra susiję su ieškove (ginčijamo sprendimo 344 konstatuojamoji dalis).

16 Be to, Komisija priminė ribas, kurių pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį negalėjo peržengti kiekvienai iš atitinkamų įmonių skiriama bauda. Be to, baudos dydis prieš taikant ieškovės pranešimą dėl bendradarbiavimo buvo sumažintas iki 1,7 milijono eurų, o *Union Pigments* – 700 000 eurų. Prieš taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo šios ribos nebuvo taikomos baudų kitoms įmonėms dydžiui nustatyti (ginčijamo sprendimo 345 konstatuojamoji dalis).

17 Galiausiai Komisija sumažino baudą ieškovei 10 % pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, atsižvelgdama į tai, kad ieškovė atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pranešė, jog ji iš esmės neginčijo pateiktų faktų (ginčijamo sprendimo 360, 363 ir 366 konstatuojamosios dalys). Galutinis ieškovei paskirtos baudos dydis siekė 1,53 milijono eurų (ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamoji dalis).

Procesas ir šalių reikalavimai

18 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2002 m. vasario 27 d.

19 Remiantis teisėjo pranešėjo posėdžio pranešimu Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, paragino Komisiją pateikti atitinkamą dokumentą ir atsakyti į raštu pateiktą klausimą. Komisija šiems prašymams neprieštaravo.

20 2004 m. liepos 2 d. buvo išklausyti šalių žodiniai pasisakymai ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

21 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— visų pirma panaikinti ginčijamo sprendimo 3 straipsnį,

— papildomai prašo sumažinti baudos dydį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

22 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

23 Grįsdama savo ieškinį ieškovė remiasi trimis pagrindais. Pirmasis ieškinio pagrindas pagrįstas Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies pažeidimu, antrasis – proporcingumo principo pažeidimu, trečiasis – nediskriminacijos principo pažeidimu.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, pagrįsto Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies pažeidimu

Šalių argumentai

24 Ieškovės nuomone, nustatydama baudos atskaitos tašką ties 3 milijonų eurų riba, t. y. 17 % jos pasaulinės apyvartos, Komisija pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį. Šis dydis viršijo maksimalią šioje nuostatoje numatytų baudų ribą.

25 Visų pirma ieškovė tvirtina, kad toks vienašališkas atskaitos taško nustatymas prieštarauja Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatytoms sąlygoms. Ši nuostata Komisijai suteikia galimybę peržengti pirmąją vieno milijono ribą apskaičiuojant 10 % nuo apyvartos, bet neleidžia taikyti metodo, kuriuo iš karto nustatomas atskaitos taškas, viršijantis maksimalią 10 % ribą, paskui sumažinamas baudos dydis, nepažeidžiant minėtos nuostatos. Taigi šiuo atveju taikytas apskaičiavimo metodas, kuriuo atskaitos taškas nustatomas ties 3 milijonais eurų, t. y. 17 % ieškovės pasaulinės apyvartos, yra neteisėtas.

26 Ieškovė teigia, kad Komisija iškreipia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, tvirtindama, jog ši nuostata reikalauja, kad bauda, kuri galiausiai bus paskirta įmonei, turi būti „sumažinta", jei jos dydis „viršija" 10 % apyvartos ribą. Iš tikrųjų ši nuostata nenumato sumažinimo iki 10 % ribos, bet aiškiai pateikia tik hipotezę, kad bauda, kuri iš pradžių yra mažesnė už 10 % ribą, t. y. tarp 1 000 ir 1 milijono eurų, yra padidinama, kad „siektų 10 %".

27 Ieškovė ginčija, kad 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *HFB ir kt. prieš Komisiją* (T-9/99, Rink. p. II-1487) patvirtina Komisijos teiginį, jog gali būti nustatytas didesnis nei 10 % atitinkamos įmonės apyvartos atskaitos taškas. Šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo Komisijos atsižvelgimą į „tarpinę sumą", kuri buvo didesnė nei 10 % riba, „ją apskaičiuojant", o ne „iš pradžių". Dėl to jis nemanė, kad atskaitos taškas galėtų būti nustatytas didesnis nei 10 % riba. Tokį aiškinimą patvirtina tai, kad Pirmosios instancijos teismas paskelbė, jog tik „tam tikri faktoriai, į kuriuos atsižvelgta ją apskaičiuojant, neatsispindi galutiniame paskirtos baudos dydyje" (minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 452 punktas). Taigi Komisijos taikytame metode „faktorių" visuma iš esmės neatsispindi galutiniame dydyje, išskyrus sumažinimą dėl „bendradarbiavimo", nes Komisija jo ėmėsi tik sumažinusi tarpinę baudą, kad ji pasiektų 10 % ribą. Be to, ieškovė pastebi, kad minėtas sprendimas *HFB ir kt. prieš Komisiją*, kaip ir visi kiti Komisijos minėti sprendimai dėl šio ieškinio pagrindo, buvo tik iš dalies paskelbti Rinkinyje, nes nepaskelbtas nagrinėjamų sprendimų dalis Bendrijos teismas manė neturint esminių klausimų.

28 Antra, ieškovė nurodo, kad būdas, kaip buvo nustatytas atskaitos taškas šioje byloje, pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, nes jis leidžia neatsižvelgti į pažeidimo trukmės faktorių, nustatant skiriamą baudą. Ji primena, kad ši nuostata reikalauja iš Komisijos nustatyti baudą atsižvelgiant „ne tik į pažeidimo sunkumą, bet ir jo trukmę". Šioje byloje nustačiusi 3 milijonų eurų atskaitos tašką, t. y. labai viršijantį 10 % ribą, Komisija, atsižvelgdama į „vidutinę" pažeidimo trukmę, padidino

šią baudą 40 %, t. y. iki 4,2 milijonų eurų. Kadangi atskaitos taškas, nustatytas atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, labai viršija 10 % apyvartos ribą, vėlesnis pakeitimas, atsižvelgiant į jo trukmę, yra visiškai neįmanomas ir grynai teorinis veiksmas, dėl kurio tik atrodys, kad laikomasi Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies.

29 Kadangi Komisija manė, kad pažeidimas, kuriuo kaltinama ieškovė, buvo vidutinės trukmės, ji turėjo atsižvelgti į šią santykinai lengvinančią aplinkybę, nes didesnė bauda jai būtų buvusi skirta, jei ji būtų padariusi ne tik „labai sunkų" pažeidimą, bet taip pat „ilgos" ar „labai ilgos" trukmės pažeidimą. Sankcijos skyrimas, neatsižvelgiant į pažeidimo trukmę, yra „labai kenksmingas" konkurencijos politikai, nes įmonės, ypač mažosios ar vidutinės įmonės (MVĮ), neturėtų jokio suinteresuotumo apriboti savo dalyvavimo kartelyje trukmę.

30 Dėl šio sprendimo 27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* tinkamumo atsižvelgiant į pažeidimo trukmę ieškovė visų pirma pastebi, kad šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nusprendė dėl prieštaravimo dėl gairių neteisėtumo ir vertino bendrojo pobūdžio pastabas jų atžvilgiu. Tačiau šioje byloje reikia patikrinti, ar konkretus apskaičiavimas, atliktas konkrečiu ieškovės atveju, atitinka Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį. Taip pat ieškovė primena, kad tame pačiame sprendime Pirmosios instancijos teismas tiesiog vertino hipotezę, pagal kurią „tam tikri faktoriai", į kuriuos atsižvelgta, neatsispindėjo galutinėje baudoje (453 punktas). Jis nepriėmė sprendimo dėl trukmės faktoriaus. Kadangi šis faktorius yra vienas iš dviejų, numatytų Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje, į jį turėtų būti privalomai atsižvelgiama ir jis turėtų atsispindėti galutinėje baudoje, priešingu atveju būtų paneigiamas Reglamento Nr. 17 privalomumas ir veiksmingumas (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, T-21/99, Rink. p. II-1681, 203 punktas).

31 Galiausiai ieškovė kritikuoja tai, kad pritaikiusi 10 % ribą Komisija atsižvelgė į bendradarbiavimo faktorių, nors prieš pritaikydama minėtą ribą ji padidino pagrindinę baudą, atsižvelgdama į pažeidimo trukmę. Remiantis šiuo teiginiu, bendradarbiavimo faktorius, kurį numato gairės, turi tiesioginį poveikį veiksmingai baudai, taigi skatina įmones bendradarbiauti su Komisija. Tačiau įmonės turėtų tik teorinę naudą iš trukmės faktoriaus, kurį numato Tarybos reglamentas, ir dėl to nebūtų paskatintos kuo greičiau užbaigti pažeidimą.

32 Trečia, ieškovė mano, kad būdas, pagal kurį buvo nustatytas atskaitos taškas, t. y. labai viršijantis 10 % ribą, pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, nes jis nereikalauja atsižvelgti į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes skiriant baudą. Pagal teismo praktiką ir savo pačios gaires Komisija negali nustatyti metodo, dėl kurio veiksmingas atsižvelgimas į tokias aplinkybes yra neįmanomas, nes jos išplaukia iš pažeidimo sunkumo įvertinimo, t. y. kriterijaus, kurį numato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis (2001 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją*, T-202/98, T-204/98 ir T-207/98, Rink. p. II-2035, 109 punktas).

33 Ketvirta, Komisijos priimtas metodas nustatyti baudas nedaro jokios nuorodos elementų atžvilgiu, į kuriuos ji atsižvelgė nustatydama atskaitos tašką. Nors gairės numato „galimą" 20 milijonų eurų sumą už labai sunkius pažeidimus, Komisija tokią sumą turėjo vertinti kaip netinkamą, nes, kaip šioje byloje, visų nagrinėjamų mažų ar vidutinių įmonių atžvilgiu šis „minimumas" jau buvo aiškiai didesnis nei 10 % nuo jų apyvartos. Ieškovė pabrėžia, kad „šis absoliutus mažų mažiausiai keistas neaiškumas procedūroje, siekiančioje užtikrinti „skaidrumą ir sprendimų objektyvumą", būtų visiškai vienašališkas, jei, be kita ko, leistų Komisijai ignoruoti kriterijus, kuriuos nustato 15 straipsnio 2 dalis".

34 Savo ruožtu Komisija, remdamasi Pirmosios instancijos teismo praktika vadinamosiose „izoliuotų vamzdžių" bylose (šio sprendimo 27 punkte minėtas sprendimas *HFB ir kt. prieš Komisiją*, šio sprendimo 30 punkte minėtas sprendimas *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *Brugg Rohrsyteme prieš Komisiją*, T-15/99, Rink. p. II-1613, 150 punktas ir *Lögstör Rör prieš Komisiją*, T-16/99, Rink. p. II-1633, 292 punktas), mano, kad ieškovė klaidingai aiškina Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies nuostatas, ir dėl to pirmasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

35 Dėl argumento, kurį ieškovė nurodo savo dublike ir pagal kurį gairėse nėra jokios bendro pobūdžio nuorodos, leidžiančios numatyti, koks turi būti atskaitos taško lygis, Komisija mano, kad jis yra nepriimtinas, nes jis yra naujas ieškinio pagrindas. Iš tikrųjų šis argumentas neturi nieko bendra su galimu Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies pažeidimu, kuris yra pirmasis ieškinio pagrindas, ir negali būti vertinamas kaip šio ieškinio pagrindo papildymas. Bet kuriuo atveju šis argumentas yra nereikalingas, nes gairėse yra nuorodų dėl atskaitos taško.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

36 Ieškovė mano, kad Komisija pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, nes atskaitos taškas baudai apskaičiuoti, t. y. 3 milijonai eurų, sudarantys 17 % jos apyvartos, peržengia šioje nuostatoje numatytą 10 % ribą. Šio argumento negalima priimti.

37 Pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį „Komisija gali priimti sprendimą taikyti įmonėms arba įmonių asociacijoms baudas nuo 1 000 iki 1 000 000 apskaitos vienetų arba didesnes, bet ne didesnes kaip 10 % kiekvienos iš pažeidime dalyvaujančių įmonių praėjusių verslo metų metinės apyvartos, jeigu tyčia arba dėl neatsargumo

<...> jos pažeidžia Sutarties (81) straipsnio 1 dalį <...>". Ta pati nuostata numato, kad „nustatant baudos dydį, atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę".

38 Nurodydamas, kad Komisija gali nustatyti baudų dydį iki 10 % praėjusių verslo metų metinės apyvartos, Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis reikalauja, kad galutinė įmonei skirta bauda būtų sumažinta, jei jos suma viršija 10 % jos apyvartos, neatsižvelgiant į tarpinius apskaičiavimus, skirtus atsižvelgti į pažeidimo trukmę ir sunkumą. Iš to išplaukia, kad maksimali 10 % riba, kurią numato ši nuostata, taikoma tik baudai, kurią galiausiai paskiria Komisija (šio sprendimo 27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 451 punktas, 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 367–368 punktai).

39 Priešingai nei tvirtina ieškovė, „tarpinės sumos" šio sprendimo 38 punkte minėtos teismo praktikos prasme apima atskaitos tašką (žr. šiuo klausimu 27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 450 punktą ir 30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 183, 184 ir 205 punktus; žr. pagal analogiją 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daesang ir Sewon Europe prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 56 punktą).

40 Be to, jei į skaičiavimą Komisija įtraukia tarpinę sumą, įskaitant atskaitos tašką, kuris viršija maksimalią 10 % atitinkamos įmonės apyvartos ribą, aplinkybė, kad tam tikri faktoriai, į kuriuos atsižvelgta šio apskaičiavimo metu, neatsispindi galutinėje

baudoje, negali būti kritikuojama. Iš tikrųjų tai yra Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatyto draudimo peržengti maksimalią 10% atitinkamos įmonės apyvartos ribą pasekmė (27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 453 punktas). Tarp „faktorių", kurie gali neatsispindėti galutinėje baudoje, yra trukmė (27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 450-453 punktai ir 30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 251 punktas).

41 Kai dėl ieškovės argumentų, kad į bendradarbiavimo faktorių yra atsižvelgta jau pritaikius 10% ribą, ir kad jis turi tiesioginį poveikį baudos dydžiui, pakanka konstatuoti, kad toks teiginys užtikrina, jog pranešimas dėl bendradarbiavimo gali turėti naudingą poveikį: jei pagrindinė bauda labai peržengtų 10% ribą prieš pritaikant minėtą pranešimą, netaikant šios ribos nedelsiant, atitinkamos įmonės suinteresuotumas bendradarbiauti su Komisija būtų daug mažesnis, nes galutinė bauda bet kuriuo atveju siektų 10%, nesvarbu, kad būtų ar nebūtų bendradarbiavimas (38 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 352–354 punktai).

42 Reikia atmesti ieškovės argumentą, nesant reikalo įvertinti jo priimtinumą, pagal kurį gairėse nėra jokios bendro pobūdžio nuorodos, leidžiančios numatyti, koks paprastai turi būti atskaitos taško lygis (žr. šio sprendimo 35 punktą). Pirmosios instancijos teismas mano, kad pakanka konstatuoti, jog gairės numato, kad labai sunkiems pažeidimams „galimas" baudų dydis viršija 20 milijonų eurų (1 A punkto trečios įtraukos antroji pastraipa). Nėra įmanoma konkrečiai nurodyti tikslias nuorodas dėl atskaitos taškų visiems galimiems pažeidimams. Be to, iš 1 A punkto trečios įtraukos antrosios pastraipos aiškiai išplaukia, kad baudos gali būti mažesnės nei 20 milijonų eurų, todėl turi būti atmestas ieškovės argumentas, pagal kurį gairės netaikomos MVĮ. Tai pat tos pačios gairės Komisijai leidžia atsižvelgti, kai to reikalauja aplinkybės, į išskirtinę MVĮ padėtį (pirmiau esančiame 34 punkte minėto sprendimo *Lögstör Rör prieš Komisiją* 295 punktas).

43 Iš gairių aiškiai išplaukia, kad MVĮ, kurios dalyvavo labai sunkiuose pažeidimuose, skirtos baudos gali būti ne tik mažesnės nei 20 milijonų eurų, bet taip pat siekti 10 % ribą, kurią numato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis. Taigi turi būti atmestas ieškovės argumentas, pagal kurį nėra jokios bendro pobūdžio nuorodos šiuo klausimu.

44 Iš to išplaukia, kad turi būti atmestas visas pirmasis ieškinio pagrindas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, pagrįsto proporcingumo principo pažeidimu

45 Visų pirma ieškovė pastebi, kad, atsižvelgiant į 10 % sumažinimą pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, jai paskirta bauda yra didžiausia sankcija, kuri teisėtai jai galėjo būti paskirta, nes ji sudaro 9 % jos pasaulinės apyvartos. Jos žiniomis, per 40 metų Komisija niekada nepriėmė tokio griežto sprendimo. Ji mano, kad dėl to Komisija pažeidė proporcingumo principą.

46 Antrąjį ieškinio pagrindą sudaro trys dalys, kuriose ieškovė atitinkamai tvirtina, kad buvo pažeistas proporcingumo principas:

— kadangi jai paskirta bauda yra visiškai neproporcinga, ypač kitoms įmonėms paskirtų baudų tiek šioje byloje, tiek kitose nesenose bylose atžvilgiu,

— kadangi nustatydama baudos ribą Komisija atsižvelgė į jos pasaulinę apyvartą,

— kadangi Komisija neatsižvelgė į ryšį tarp jos bendros apyvartos ir tos, kuri gauta prekiaujant nagrinėjamu produktu.

Dėl pirmos dalies, pagrįstos visišku ieškovei paskirtos baudos neproporcingumu

— Šalių argumentai

47 Ieškovė tvirtina, kad dėl to, jog šioje byloje vienašališkai nustatytas atskaitos taškas, žymiai didesnis nei 10 % riba, paskirta akivaizdžiai neproporcinga sankcija. Ji aiškina, jog kadangi atskaitos taškas jos atveju atitiko 17 % jos pasaulinės apyvartos, t. y. 170 % teisėto maksimumo, ji buvo „įsitikinusi", kad jai paskirta didžiausia bauda, nors niekas nepateisina tokio griežtumo. Konkrečiai ji nurodo, kad nėra jokio ryšio tarp, pirma, baudos dydžio ir pažeidimo sunkumo, bei, antra, ieškovės dydžio ir atsakomybės. Nustatyta sankcija remiasi veiksmu, kurio imtasi visiškai neatsižvelgiant į konkrečią situaciją. Ji tvirtina, jog pati Komisija pripažįsta, kad jos padaryto pažeidimo trukmė yra „vidutinė" ir jokiu būdu ne „ilga".

48 Ieškovės teigimu, maksimalios baudos MVĮ paskyrimas prieštarauja teismo praktikos nustatytiems principams ir Komisijos gairėms. Pirmosios instancijos teismas pateisino pastarąsias, nurodydamas, kad buvo galima netaikyti nustatytų dydžių „ypač ten, kur skiriasi to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydis, ir dėl to nustatyti bendrą atskaitos tašką pagal kiekvienos įmonės specifinį pobūdį"

(2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Acerinox prieš Komisiją*, T-48/98, Rink. p. II-3859, 80 punktas). Minėtame sprendime *Acerinox prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas taip pat atmetė vienos iš ieškovių pateiktą argumentą, pagrįstą jos rinkos dalių mažumu dėl to, kad būtinai reikėjo atsižvelgti į jos „dydį" ir „ekonominį pajėgumą" (89 ir 90 punktai). Taigi Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad buvo būtina atsižvelgti į įmonės dydį, nežiūrint jos dalių rinkoje. Šioje byloje Komisija visiškai neatsižvelgė į tai, kad ieškovė yra labai nedidelė MVĮ ir kad buvo „didelis neatitikimas" tarp įvairių nagrinėjamų įmonių dydžio.

49 Ieškovė mano, kad MVĮ visiškai nebuvo skirtos gairės. Labai sunkių pažeidimų atveju jose numatyta „galima" daugiau nei 20 milijonų eurų bauda. Tačiau tokio dydžio bauda suponuotų mažiausiai 200 milijonų eurų apyvartą, t. y. vienuolika kartų didesnę už ieškovės apyvartą.

50 Ieškovė teigia, kad Komisijos priimto vienašališko baudų nustatymo metodo viena iš pasekmių yra ta, jog stambios įmonės yra mažiau baudžiamos nei MVĮ. Ji mano, pirma, kad šiuo atveju akivaizdžiai neproporcinga, jog už visiškai tokius pačius pažeidimus stambioms įmonėms paskirtos per pusę mažesnės baudos nei paskirtos MVĮ. Ieškovė šiuo klausimu remiasi ieškinyje esančia lentele, kurioje nurodomi paskirtų baudų dydžiai kiekvienai iš kaltinamų įmonių. Ji mano, kad jai paskirta bauda yra maksimali ir beveik dvigubai didesnė nei paskirta *Heubach*, nors pažeidimai, kuriais jos abi yra kaltinamos, yra visiškai vienodo sunkumo ir trukmės. Šiuo klausimu ji pabrėžia, kad remiasi procentais nuo apyvartos, o ne absoliučiais dydžiais. Antra, taip pat yra akivaizdus neproporcingumas, palyginus ieškovei paskirtą baudą su kitoms įmonėms paskirtomis baudomis panašiose bylose. 2001 m. liepos 18 d. Komisijos sprendime 2001/716/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP.D.2 37.444 – *SAS prieš Maersk Air* ir byla COMP.D.2 37.386 – *Sun-Air prieš SAS ir Maersk Air*) (OL L 265,

p. 15, toliau – sprendimas SAS) bendrovei SAS buvo paskirta bauda, kuri atitiko 0,79 % jos pasaulinės apyvartos po to, kai bauda buvo sumažinta 10 % dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo, atsižvelgiant į apyvartas, t. y. vienuolika kartų mažesnė bauda nei paskirta ieškovei. Ieškovė pabrėžia, kad įmonei, kurios pasaulinė apyvarta yra beveik 5 milijardai eurų, 0,79 % jos apyvartos atitinkanti bauda yra nereikšminga, tačiau jai, turinčiai 17 milijonų eurų apyvartą, 1,53 milijonų eurų bauda yra milžiniška sankcija (2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 336 ir 347 punktai).

51 Dėl Komisijos teiginio, kad buvo atsižvelgta į ieškovės dydį, nes nustatytas 3 milijonų eurų, o ne 20 milijonų eurų, kaip numato gairės, atskaitos taškas, ieškovė savo dublike tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į baudos dydžio svarbą įmonės dydžio atžvilgiu. Iš tikrųjų Komisija rėmėsi tik absoliučiais skaičiais, paneigdama bet kokią rėmimosi apyvarta reikšmę vertinant baudos svarbą konkrečiai įmonei. Tačiau gairės „neprieštarauja, kad nustatant baudos dydį būtų atsižvelgta į apyvartą tam, kad būtų laikomasi Bendrijos teisės bendrųjų principų ir kai to reikalauja aplinkybės“ (27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 447 punktas). Šioje byloje nustatydama baudos dydį Komisija turėjo atsižvelgti į apyvartą, kad išvengtų proporcingumo principo pažeidimo. Tam tikri svarbūs dokumentai, tarp jų ir 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 395, p. 1 ir pataisymas OL 1990, L 257, p. 13, iš dalies pakeisto 1997 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1310/97 (OL L 180, 1997, p. 17), ir dokumentai, reglamentuojantys MVĮ, įrodo apyvartos kriterijaus esmingumą.

52 Dėl Komisijos argumento, pagal kurį negalima priekaištauti, kad kai kurioms įmonėms skirta bauda apyvartos atžvilgiu yra didesnė nei kitoms įmonėms, kurios kaltinamos to paties pažeidimo padarymu, ieškovė mano, kad nagrinėjama teismo

praktika taikoma tik įmonėms, kurios yra skirtingoje padėtyje „trukmės" ir „sunkumo" faktorių atžvilgiu. Tačiau teismo praktika neduoda atsakymo į šioje byloje, kurioje ieškovei paskirta bauda jos apyvartos atžvilgiu yra beveik du kartus didesnė nei *Heubach* paskirta bauda, nors šios dvi įmonės buvo toje pačioje situacijoje, pateiktą klausimą.

53 Be to, ieškovė mano, kad proporcingumo principo pažeidimas yra akivaizdus šioje byloje, nes Komisija padarė vertinimo klaidų nustatydama baudos dydį. Konkrečiai kalbant, ji neatsižvelgė nei į gairėse savo pačios nustatytus principus, nei į savo ankstesnę praktiką. Pirma, šioje byloje nebuvo atsižvelgta į tai, kad ieškovė, MVĮ, net neturėjo teisės skyriaus. Šiuo klausimu ieškovė primena, kad Komisija tam tikrais atvejais atsisakė ketinimų skirti baudą mažoms įmonėms, kurios nepakankamai išmanė Bendrijos teisę ir nacionalinę teisę (1982 m. gruodžio 15 d. Komisijos sprendimas 82/897/EEB dėl EEB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/C-30.128 *Toltecs-Dorcet*)) (OL L 379, p. 19). Remdamasi tuo, kad atitinkamos įmonės nurodė visus susitikimus savo darbo kalendoriuose, ji priduria, kad Komisija nepakankamai įrodė, jog įmonės tikrai žinojo apie nagrinėjamos praktikos neteisėtumą.

54 Antra, ieškovė tvirtina, kad paprastai Komisija skiria švelnesnes baudas, kai ji pirmą kartą taiko konkurencijos taisykles naujame kontekste (1992 m. spalio 27 d. Komisijos sprendimas 92/521/EEB Dėl EEB sutarties 85 straipsnio taikymo (IV/33.384 ir 33.378 – turistinių kelionių platinimas 1990 m. Pasaulio futbolo čempionato metu) (OL L 326, p. 31, 125 punktas)). Ji tvirtina, kad Komisijos pranešimas spaudai šioje byloje leidžia suprasti, kad tai pirmas kartas, kuomet ji taip griežtai baudžia už neteisėtą veiklą, kurioje dalyvavo MVĮ, ir iš to daro išvadą, kad jai neturėjo būti skirta maksimali bauda.

55 Trečia, ieškovė tvirtina, kad Komisijai nepavyko įrodyti išskirtinės žalos padarymo vartotojams. Šiuo klausimu ieškovė remiasi cinko fosfatų rinkos, kurią Komisija įvertino kaip „ribotą", dydžiu (ginčijamo sprendimo 303 konstatuojamoji dalis), pakaitalų buvimu (ginčijamo sprendimo 45 konstatuojamoji dalis) ir pirkėjų dydžiu (ginčijamo sprendimo 51 konstatuojamoji dalis).

56 Galiausiai ieškovė primena, kad pagal gaires „ekonominė ar finansinė pažeidėjų gauta nauda" yra svarbus baudos dydžio įvertinimo elementas. Tačiau Komisija niekada neteigė, kad ieškovė gavo kokią nors naudą iš pažeidimo.

57 Savo ruožtu Komisija ginčija ieškovės argumentus. Ji tvirtina, kad ieškovei paskirta bauda sudaro 9 % praėjusių metų apyvartos. Todėl ieškovės teiginys, pagal kurį ši bauda yra „didžiausia bauda, kuri teisėtai jai galėjo būti paskirta", yra klaidingas, nes ji yra mažesnė nei 10 % jos apyvartos. Be to, ji pažymi, kad, priešingai nei tvirtina ieškovė, ji ne tik yra paskyrusi griežtesnių sankcijų nei buvo paskirta ieškovei, bet taip pat ji kelis kartus sumažino nustatytą baudą įmonei, kad nepažeistų 10 % ribos (1998 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimo Nr. 1999/60/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (byla Nr. IV/35.691/E-4 – Šiluminės įrangos kartelis) (OL 1999, L 24, p. 1, toliau – sprendimas dėl šiluminės įrangos kartelio) 176 konstatuojamoji dalis (dėl įmonės *Lögstör*) ir 2001 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 2002/271/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio ir EEE sutarties 53 straipsnio taikymo procedūros – Byla COMP/E-1/36490 — Grafito elektrodai (OL 2002, L 100, p. 1), 199 konstatuojamoji dalis (dėl įmonės UCAR). Be to, Komisija atmeta ieškovės argumentų dėl baudos neproporcingumo pagrįstumą.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

58 Pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį nustatant baudos dydį reikia atsižvelgti į pažeidimo trukmę ir sunkumą. Taigi baudos proporcingumą reikia vertinti pagal pažeidimo aplinkybių visumą (1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 1215 punktas).

59 Šioje byloje reikia pažymėti, kad ieškovė neginčija dalyvavusi labai sunkiame pažeidime gairių prasme ir tai dariusi nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d., t. y. daugiau nei ketverius metus.

60 Be to, konstatuotina, kad Komisijos nustatytas 3 milijonų eurų atskaitos taškas yra žymiai mažesnis už minimalią 20 milijonų eurų ribą, kurią paprastai už tokios rūšies pažeidimus numato gairės (žr. 1 A punkto antrosios pastraipos trečią įtrauką). Galiausiai ieškovei paskirta bauda siekia tik 1,53 milijono eurų. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgęs, pirma, į pažeidimo sunkumą, jo trukmę ir ieškovės vaidmenį jo padaryme bei, antra, į šioje byloje ieškovės pateiktus duomenis, mano, kad jai paskirtos baudos dydis nėra neproporcingas.

61 Be to, reikia atmesti ieškovės teiginį, pagal kurį jai paskirta bauda yra neproporcinga jos dydžiui. Visų pirma negalima priimti jos teiginio, pagal kurį ji buvo „tikra", jog jai paskirta didžiausia bauda, nes atskaitos taškas buvo 17 % jos pasaulinės apyvartos. Jei

ieškovės elgesys būtų tai pateisinęs, bauda iš tikrųjų galėjo būti gerokai sumažinta dėl lengvinančių aplinkybių ir pranešimo dėl bendradarbiavimo. Šiuo atveju paskirta bauda neatitinka maksimalios baudos, kurią Komisija galėjo paskirta, nes ji buvo sumažinta 10 % pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo.

62 Primintina, pirma, kad vienintelė aiški nuoroda į apyvartą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje yra susijusi su viršutine riba, kurios negali viršyti bauda, ir, antra, kad ši riba susijusi su bendra apyvarta (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 119 punktas). Laikydamasi šios ribos, Komisija iš esmės gali nustatyti baudą pagal laisvai, remiantis geografine teritorija ar atitinkamais produktais, savo pasirinktą apyvartą (2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 5023 punktas), nebūdama įpareigota tiksliai atsižvelgti į bendrą ar nagrinėjamų produktų rinkoje pasiektą apyvartą. Galiausiai, nors gairės nenumato baudos apskaičiavimo remiantis tam tikra apyvarta, tačiau jos neprieštarauja tam, kad į tokią apyvartą būtų atsižvelgta, su sąlyga, kad Komisijos pasirinkime nebūtų akivaizdžios vertinimo klaidos (38 punkte minėto sprendimo *Tokai Darbon ir kt. prieš Komisiją* 195 punktas).

63 Šioje byloje primintina, kad iš ginčijamo sprendimo išplaukia, jog Komisija manė esant tinkama skirtingai vertinti įmones, siekiant atsižvelgti į „pažeidėjų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti didelę žalą konkurencijai, taip pat nustatyti tokią baudą, kuri garantuotų žymų atgrasantį efektą“ (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Ji pridūrė, kad buvo būtina „atsižvelgti į kiekvienos įmonės išskirtinę svarbą, taigi ir į faktinį jų neteisėto elgesio poveikį konkurencijai“. Siekdama įvertinti šiuos duomenis Komisija kaip pagrindą pasirinko standartinio cinko fosfato pardavimo apyvartą EEE per paskutiniuosius pažeidimo metus. Ji

pažymi, kad ieškovė buvo viena iš pagrindinių cinko fosfato gamintojų EEE, nes ji užėmė apie 20 % rinkos, todėl ją priskyrė prie pirmos kategorijos (ginčijamo sprendimo 308 konstatuojamoji dalis). Visoms pirmai kategorijai priklausančioms įmonėms buvo nustatytas 3 milijonų eurų baudos atskaitos taškas. *James Brown*, kuri užėmė apie 5 % rinkos, buvo nustatytas 750 000 eurų atskaitos taškas.

64 Nors Komisija ir palygino santykinę atitinkamų įmonių svarbą, atsižvelgdama į apyvartą, gautą iš cinko fosfato pardavimo EEE, ji taip pat rėmėsi įmonių nagrinėjamos rinkos dalimis, kad suskirstytų jas į skirtingas kategorijas. Iš tikrųjų Komisija apskaičiavo atitinkamų įmonių rinkos dalis remdamasi, pirma, nagrinėjamos rinkos apyvarta, nurodyta ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje esančioje lentelėje, ir, antra, byloje esančia informacija. Šio teiginio pagrįstumo ieškovė neginčijo.

65 Atliekant „pažeidėjų efektyvaus ekonominio pajėgumo padaryti didelę žalą konkurencijai" analizę, kuri reikalauja realios šių įmonių svarbos atitinkamoje rinkoje įvertinimo, t. y. jų įtakos jai, nes apyvarta pateikia ne visą vaizdą. Iš tikrųjų negalima atmesti, kad įtakingai įmonei, užsiimančiai įvairia veikla, dalyvavimas specifinių prekių rinkoje būtų tik papildoma veikla. Be to, negalima atmesti galimybės, kad įmonė, užimanti didelę geografinės rinkos dalį ne Bendrijos teritorijoje, turi tik nedidelę Bendrijos ar EEE rinkos dalį. Tokiais atvejais vien tik tas faktas, kad atitinkamos įmonės pasaulinė apyvarta yra didelė, nebūtinai reiškia, kad ji turi lemiamą reikšmę atitinkamoje rinkoje. Būtent todėl Teisingumo Teismas savo 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendime *Baustahlgewebe prieš Komisiją* (C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 139 punktas) pažymėjo, kad jei įmonės turimos rinkos dalys negali būti lemiamos darant išvadą, kad įmonė priklauso stambiam ūkio subjektui, tai vis dėlto į jas reikia atsižvelgti siekiant nustatyti įtaką, kurią šis ūkio subjektas galėjo padaryti rinkai (2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00,

Rink. p. II-2597, 193 punktas). Šioje byloje Komisija atsižvelgė tiek į rinkos dalį, tiek į nagrinėjamų įmonių apyvartą atitinkamoje rinkoje, kurios leido nustatyti santykinę kiekvienos įmonės svarbą nagrinėjamoje rinkoje.

66 Iš to išplaukia, kad savo analizėje dėl „pažeidėjų efektyvaus ekonominio pajėgumo padaryti didelę žalą konkurencijai" Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos gairių 1 A punkto ketvirtosios pastraipos prasme.

67 Be to, iš pirmajai kategorijai priklausančių įmonių ir įmonių, nurodytų ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje esančioje lentelėje, apyvartos rinkoje palyginimo išplaukia, kad įmonės teisingai buvo suskirstytos į kategorijas ir kad joms buvo nustatytas toks pats atskaitos taškas. Taigi ieškovės apyvarta 1998 m. atitinkamoje EEE rinkoje buvo 3,9 milijono eurų. *Heubach*, *Trident* ir *Union Pigments* apyvarta atitinkamai buvo 3,7 milijono, 3,69 milijono ir 3,2 milijono eurų. *Britannia*, kuri 1998 m. nustojo vykdyti ūkinę veiklą, apyvarta 1996 m. atitinkamoje EEE rinkoje buvo 2,78 milijono eurų.

68 Taip pat reikia pažymėti, kaip teisingai nurodo ieškovė, kad pagal 1 A punkto šeštąją pastraipą gairės numato, jog „didelis" to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydžio skirtumas gali, be kita ko, pateisinti diferencijavimą pažeidimo sunkumo įvertinimo tikslais (žr. šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Acerinox prieš Komisiją* 90 punktą). Be to, pagal teismo praktiką, jei Komisija, nustatydama baudų dydį, turi tam tikrą diskreciją ir jei baudos apskaičiavimas neturi priklausyti nuo paprastos matematinės formulės (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktas), baudų dydis turi bent jau būti proporcingas duomenų, į kuriuos atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, atžvilgiu (32 punkte minėto sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* 106 punktas). Dėl to, kai Komisija suskirsto atitinkamas įmones į grupes baudų dydžio nustatymo tikslais, ribų nustatymas kiekvienai grupei turi būti logiškas

ir objektyviai pagrįstas (žr. šiuo klausimu 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 298 punktą ir 2003 m. kovo 19 d. Sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, toliau – sprendimas *FETTCSA*, 416 punktą).

69 Iš tikrųjų šioje byloje ieškovė, nors jos 2000 m. bendra apyvarta buvo tik 17 milijonų eurų, buvo paskirta į tą pačią kategoriją kartu su *Britannia*, *Heubach*, *Trident* ir *Union Pigments*, kurių bendra apyvarta atitinkamai buvo maždaug 55,7 milijono, 71 milijono, 76 milijonų ir 7 milijonų eurų. Tačiau iš to negalima daryti išvados, kad buvo pažeistas proporcingumo principas. Kaip jau buvo išaiškinta šio sprendimo 63 ir 64 punktuose, šios skirtingos įmonės buvo paskirstytos, nes jų apyvarta nagrinėjamoje rinkoje ir rinkos dalys buvo labai panašios. Buvo logiška ir objektyviai pagrįsta paskirstyti šias įmones tokiu pagrindu. Be to, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovės dydžio skirtumas, palyginti su kitų įmonių dydžiu, nebuvo toks reikšmingas, kad ji būtų paskirta į kitą kategoriją (žr. šiuo klausimu 39 punkte minėto sprendimo *Daesang ir Sewon Europe prieš Komisiją* 69–77 punktus).

70 Taip pat pastebėtina, kad šios bylos aplinkybėmis buvo pakankamai atsižvelgta į bendrą ieškovės apyvartą, taikant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytą 10 % ribą. Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 16–17 punktuose, bauda ieškovei buvo sumažinta iki 1,7 milijono eurų tam, kad būtų laikomasi šios ribos, prieš sumažinant dar kartą iki 1,53 milijono eurų už bendradarbiavimą. 10 % riba siekiama išvengti, kad baudos būtų neproporcingos įmonės dydžio atžvilgiu (62 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas). Šios maksimalios ribos taikymas šiuo atveju užtikrino, kad ieškovei paskirta bauda būtų proporcinga jos dydžiui. Atsižvelgiant į labai sunkų pažeidimo pobūdį ir į tai, kad jis truko daugiau nei ketverius metus, baudos dydis galėjo būti daug didesnis, jei ieškovė nebūtų buvusi maža įmonė ir jei jai nebūtų taikoma 10 % riba.

71 Ieškovė tvirtina, kad yra akivaizdžiai neproporcingai už identiškus pažeidimus stambioms įmonėms paskiriamos per pusę mažesnės baudos, palyginti su MVĮ. Ji remiasi tuo, kad nors jos apyvarta buvo 17,08 milijono eurų, jai buvo paskirta bauda, atitinkanti maždaug 9 % jos apyvartos, o *Heubach*, kurios apyvarta siekė 71,018 milijono eurų, paskirta bauda atitinka tik 5,3 % jos apyvartos.

72 Atsakant į šiuos teiginius, visų pirma pastebėtina, kad Komisija paskyrė 3,78 milijono eurų baudą *Heubach* ir 1,53 milijono eurų baudą ieškovei. Todėl, nepaisant to, kad šios dvi įmonės dalyvavo labai sunkiame pažeidime daugiau nei ketverius metus ir kad jų svarbą rinkoje yra panaši (žr. šio sprendimo 67 punktą), bauda *Heubach* yra daugiau nei dvigubai didesnė nei ieškovei paskirta bauda.

73 Kadangi Komisija neprivalo apskaičiuoti baudos dydžio pagal sumas, paremtas atitinkamų įmonių apyvarta, ji taip pat neprivalo užtikrinti, tuo atveju, jei baudos paskiriamos kelioms tame pačiame pažeidime dalyvavusioms įmonėms, kad atitinkamoms įmonėms apskaičiuotos galutinės baudos atspindėtų jų skirtumą jų bendros apyvartos atžvilgiu ar apyvartos nagrinėjamos prekės rinkoje atžvilgiu (30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 202 punktas).

74 Šiuo klausimu pastebėtina, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis taip pat nereikalauja, kad tuo atveju, kai baudos paskiriamos kelioms tame pačiame pažeidime dalyvavusioms įmonėms, mažai ar vidutinei įmonei paskirta bauda, išreikšta procentais nuo apyvartos, nebūtų didesnė už didesnėms įmonėms paskirtas baudas. Iš tikrųjų iš šios nuostatos išplaukia, kad nustatant baudos dydį tiek mažoms ar vidutinėms įmonėms, tiek didesnėms įmonėms reikia atsižvelgti į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Kadangi tą patį pažeidimą padariusioms įmonėms Komisija paskyrė baudas, pateisinamas pažeidimo sunkumo ir trukmės atžvilgiu, negalima jos

kaltinti, kad kai kurioms iš jų baudos turi būti didesnės apyvartos požiūriu už kitoms įmonėms paskirtas baudas (30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 203 punktas).

75 Ieškovė tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismo 30 punkte minėtame sprendime *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* įtvirtinti principai taikomi tik įmonių, kurios yra kitokioje padėtyje pažeidimo sunkumo ir trukmės faktorių atžvilgiu, atveju. Taigi tai reiškia, kad jei nagrinėjamos įmonės yra kitokioje padėtyje, Komisija neprivalo užtikrinti, kad baudos dydžiai atspindėtų visus jų skirtumus, susijusius su jų bendra apyvarta ar apyvarta nagrinėjamos prekės rinkoje. Minėti principai yra taikomi net ir tada, kai nagrinėjamos įmonės yra tokioje pačioje padėtyje.

76 Taip pat turi būti atmestas ieškovės argumentas, pagal kurį paskirtos baudos pobūdžio neproporcingumas yra akivaizdus, kai ši bauda yra palyginama su ta, kuri yra paskirta kitoms įmonėms panašiose bylose. Iš tikrųjų Komisija negali būti įpareigota nustatyti baudas, proporcingas apyvartai ir visiškai koherentiškas baudų, kurios buvo nustatytos ankstesnėse bylose, atžvilgiu.

77 Šiuo klausimu pažymėtina, kad ankstesnė Komisijos sprendimų praktika savaime nesudaro baudų konkurencijos srityje teisinio pagrindo. Aplinkybė, jog Komisija anksčiau už tam tikro pobūdžio pažeidimus skirdavo tam tikro dydžio baudas, nekliudo jai Reglamento Nr. 17 nustatytose ribose padidinti baudų lygį, jei to reikia

Bendrijos konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti (62 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 109 punktas ir 38 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 243 punktas).

78 Be to, kadangi tą patį pažeidimą padariusioms įmonėms Komisija paskyrė baudas, pateisinamas pažeidimo sunkumo ir trukmės atžvilgiu, negalima jos kaltinti, kad kai kurioms iš jų baudos turi būti didesnės apyvartos požiūriu už kitoms įmonėms paskirtas baudas (žr. šiuo klausimu 68 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 278 punktą).

79 Reikia pridurti, kad pažeidimų sunkumas nustatytinas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, specifinės bylos aplinkybės, jos kontekstas ir baudų atgrasantis poveikis, tačiau privalomo ir baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti bet kuriuo atveju, sąrašo nėra (1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 33 punktas ir 68 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 236 punktas). Tačiau tokie tinkami duomenys, kaip antai rinkos, prekės, šalys, įmonės ir atitinkami laikotarpiai kiekvienoje byloje yra skirtingi. Iš to išplaukia, kad Komisija negali būti įpareigota skirti tokios pačios proporcijos baudas visose sunkumo požiūriu panašiose bylose (2004 m. sausio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, T-67/01, Rink. p. II-49, 187–189 punktai).

80 Be to, reikia pabrėžti, kad net jei sprendime *SAS*, kuriuo remiasi ieškovė (žr. šio sprendimo 50 punktą), Komisijos paskirta bauda nėra labai didelė įmonės apyvartos atžvilgiu, ji vis dėlto buvo labai didelė, nes siekė beveik 40 milijonų eurų. Tačiau jei Komisija būtų buvusi priversta skirti ieškovei baudą, atitinkančią 0,79 % jos apyvartos, kaip tai buvo padaryta sprendime *SAS*, tokia bauda, kuri būtų siekusi 134 939 eurus, aiškiai būtų neturėjusi atgrasančio poveikio.

81 Taip pat turi būti atmestos ieškovės nurodytos tariamos vertinimo klaidos.

82 Pirma, Komisija galėjo neatsižvelgti į tai, kad ieškovė neturėjo teisės skyriaus. Pagal gaires „reiktų atkreipti dėmesį į faktą, kad didelės įmonės paprastai turi teisinių ir ekonominių žinių ir infrastruktūrų, kurios padeda joms lengviau atpažinti pažeidimus savo veikloje ir suvokti iš to kylančias konkurencijos teisėje nusakomas pasekmes" (1 A punkto penktoji pastraipa). Kaip teisingai pastebi Komisija, ši pastraipa leidžia didinti baudas didesnėms įmonėms, bet nereikalauja sumažinti mažesnėms įmonėms paskirtų baudų. Be to, kadangi nagrinėjamo kartelio nesuderinamumas su konkurencijos taisyklėmis yra aiškiai įtvirtintas EB 81 straipsnio 1 dalies a–c punktuose ir kadangi jį patvirtintina nusistovėjusi teismo praktika, ieškovė negali teigti, kad ji nebuvo pakankamai susipažinusi su taikytina teise. Be to, iš ginčijamo sprendimo išplaukia, kad pažeidimo padarymu kaltinamos įmonės visiškai suvokė kartelio, kuris numatė tikslinių kainų nustatymą, rinkos pasidalijimą ir klientų paskirstymą, neteisėtumą (99, 100, 125 ir 253 konstatuojamosios dalys).

83 Bet kuriuo atveju, tam, kad konkurencijos taisyklių pažeidimas būtų vertinamas kaip padarytas tyčia, nėra būtina, kad įmonė suvoktų pažeidžianti šias taisykles, bet pakanka, jog ji negalėjo nežinoti, kad jos elgesys apriboja konkurenciją (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-143/89, Rink. p. II-917, 41 punktas ir 2003 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją*, T-5/00 ir T-6/00, Rink. p. II-5761, 396 ir 397 punktai).

84 Antra, reikia atmesti ieškovės argumentą, pagal kurį Komisija turėjo paskirti sumažintą baudą dėl to, kad tai pirmas kartas, kuomet ji taip griežtai baudžia už

neteisėtą praktiką, kurioje dalyvavo MVĮ. Iš tikrųjų Komisija neprivalo sumažinti baudų, kai ji pirmą kartą veikia konkrečiame sektoriuje. Be to, niekas neįpareigoja Komisijos sumažinti baudas, kai atitinkamos įmonės yra MVĮ. Iš tikrųjų į įmonės dydį atsižvelgiama Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta riba ir gairių nuostatomis. Išskyrus šiuos samprotavimus dėl dydžio, nėra jokios priežasties vertinti MVĮ kitaip nei kitas įmones. Tai, kad įmonės yra MVĮ, jų neatleidžia nuo pareigos laikytis konkurencijos taisyklių, kaip teisingai pastebi Komisija (žr. ginčijamo sprendimo 343 konstatuojamąją dalį).

85 Be to, negalima teigti, kad šioje byloje Komisija šiuo klausimu veikė naujame kontekste. „Izoliuotų vamzdžių" byloje ji jau yra paskyrusi dideles baudas MVĮ, kurios dalyvavo neteisėtoje veikloje.

86 Trečia, ieškovė remiasi tuo, kad Komisija nenurodė išskirtinės žalos padarymo vartotojams. Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad nesant tokios išskirtinės žalos negalima daryti išvados, jog nagrinėjama bauda buvo neproporcinga. Be to, Komisija netiesiogiai atsižvelgė į tai, kad pažeidimas nepadarė tokios žalos. Pirma, ji atsižvelgė į ribotą nagrinėjamos rinkos dydį nustatydama 3 milijonų eurų atskaitos tašką (ginčijamo sprendimo 303 konstatuojamoji dalis). Antra, ji pripažino, kad ekonominis kontekstas, kuriame įvyko pažeidimas, buvo sudėtingas, nes, be kita ko, atitinkamų įmonių klientai turėjo didelę perkamąją galią (ginčijamo sprendimo 339 konstatuojamoji dalis).

87 Ieškovė tvirtina, kad Komisija negalėjo nurodyti išskirtinės žalos vartotojams buvimo dėl „pakaitų buvimo". Šis argumentas negali paneigti šio sprendimo 86 punkte nurodytos išvados. Be to, posėdžio metu ieškovė, remdamasi pakaitalų buvimu,

nurodė maniusi, kad Komisija neatliko pakankamai išsamios rinkos analizės ir kad pažeidimas neturėjo realaus poveikio. Šiuo klausimu konstatuotina, kad savo rašytinėse pastabose ieškovė glaustai išvardijo pakaitus, pateikdama papildomą argumentą dėl baudos proporcingumo ir, konkrečiai kalbant, dėl išskirtinės žalos vartotojams nebuvimo. Aišku, kad ji nepaneigė pažeidimo poveikio bendrąja prasme ir neužginčijo rinkos apibrėžimo.

88 Bet kuriuo atveju, kaip buvo nuspręsta šios dienos Pirmosios instancijos teismo sprendime *Heubach prieš Komisiją* (T-64/02, Rink. p. II-5137), Komisija turėjo teisę padaryti išvadą, kad nagrinėjamas pažeidimas turėjo faktinį poveikį. Konkrečiai kalbant, Komisija pakankamai įrodė, kad susitarimas dėl pardavimo kvotų, t. y. kartelio „kertinis akmuo" (ginčijamo sprendimo konstatuojamosios dalies 66 punktas), buvo kruopščiai parengtas ir kad remiantis metiniu dydžiu „penkių gamintojų realios rinkos dalys buvo labai panašios į tas dalis, kurios jiems buvo paskirtos" (ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoji dalis). Be to, Komisija įrodė, kad susitarimas dėl kainų turėjo konkrečią įtaką rinkai. Šiuo klausimu pabrėžtina, kad pagal objektyvius samprotavimus, kuriuos pateikė *Union Pigments* ir *Trident*, kurios buvo pagrindinės su Komisija bendradarbiavusios įmonės, iniciatyvos dėl kainų turėjo įtaką rinkos kainų lygiui. Bendresne prasme, atsižvelgiant į tai, kad kartelio tikslas, be kita ko, yra užbaigti kainų karą ir kad atitinkami veiksmai vyko daugiau nei ketverius metus, Pirmosios instancijos teismas mano, kad atitinkamoms įmonėms iš esmės pavyko užbaigti kainų karą ir kad jos nustatė savo kainas tam, kad pasiektų aukštesnį sandorių kainų lygį nei tas, kuris būtų buvęs nesant kartelio.

89 Galiausiai dėl ieškovės argumento, pagal kurį Komisija neatsižvelgė į tai, kad ji negavo beveik jokios naudos iš nagrinėjamų produktų pardavimo, primintina, kad jei įmonei paskirta bauda turi būti proporcinga pažeidimo trukmei ir kitiems duomenims, galintiems turėti įtakos vertinant pažeidimo sunkumą, tarp kurių yra

pelnas, kurį atitinkama įmonė galėjo gauti iš savo veiklos (1997 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-229/94, Rink. p. II-1689, 127 punktas), aplinkybė, kad dėl pažeidimo įmonė negavo jokios naudos, remiantis teismo praktika, neprieštarauja baudos jai paskyrimui, kad ši bauda neprarastų savo atgrasančio poveikio (83 punkte minėtų sprendimų *Ferriere Nord prieš Komisiją* 53 punktas ir *FETTCSA* 340 punktas).

90 Tai reiškia, kad nustatydama baudas Komisija neprivalo atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas nesuteikė jokios naudos (62 punkte minėtų sprendimų *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4881 punktas ir *FETTCSA* 341 punktas).

91 Nors Komisija pagal savo gaires (2 punkto pirmosios pastraipos penkta įtrauka) ir dėl sunkinančių aplinkybių gali padidinti baudą, kad jos dydis viršytų dėl pažeidimo gautą neteisėtą pelną, ši galimybė nereiškia, kad Komisija įsipareigojo ateityje nustatydama baudas visomis aplinkybėmis nustatyti ir finansinę naudą, susijusią su pažeidimu (sprendimo *FETTCSA* 342–343 punktai). Kitaip sakant, tokios naudos nebuvimas negali būti laikomas lengvinančia aplinkybe.

92 Šioje byloje Komisija nepagrindė savo ginčijamo sprendimo pelnu, kurį pažeidėjai gavo iš pažeidimo. Atsižvelgiant į šio sprendimo 89–91 punktuose nurodytą teismo praktiką, šiuo klausimu ji nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

93 Iš viso to, kas išdėstyta pirmiau, išplaukia, kad antrojo ieškinio pagrindo pirma dalis negali būti priimta.

Dėl antrosios dalies, pagrįstos tuo, kad nustatydama 10 % ribą Komisija atsižvelgė į ieškovės pasaulinę apyvartą

— Šalių argumentai

94 Ieškovė nurodo, kad buvo pažeistas proporcingumo principas, nes nustatydama 10 % ribą, kurią numato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis, Komisija atsižvelgė į įmonių pasaulinę apyvartą. Ji primena, kad pagal teismo praktiką Komisija turi vengti suteikti apyvartai, taikytinai nustatant baudos dydį, „per daug reikšmės kitų vertinimo kriterijų atžvilgiu" (62 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 121 punktas). Remiantis teisės doktrina, tai reiškia „apsaugojimą nuo visiškai matematinio 10 procentų taisyklės taikymo, kas galėtų prieštarauti <...> „proporcingumo principui" (I. Van Bael ir J. F. Bellis *Droit de la concurrence de la Communauté économique européenne, Bruylant,* Briuselis, 1991, p. 648). Ginčijamame sprendime Komisija pripažįsta, kad nustatant pagrindinį baudos dydį būtina atsižvelgti į faktinį neteisėto elgesio poveikį konkurencijai (ginčijamo sprendimo 305 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu ji manė esant tinkama remtis pajamomis, gautomis už nagrinėjamą produktą EEE, kaip palyginimo pagrindu dėl santykinės atitinkamų įmonių svarbos nagrinėjamoje rinkoje (ginčijamo sprendimo 307 konstatuojamoji dalis). Todėl Komisija turėjo iki galo laikytis savo samprotavimo ir apskaičiuoti 10 % ribą nuo ieškovės apyvartos Europoje, kuri yra mažiau nei ketvirtadalis jos pasaulinės apyvartos, atžvilgiu.

95 Komisija tvirtina, kad nustatydama baudų atskaitos tašką ji atsižvelgė į atitinkamas kartelyje dalyvavusių įmonių rinkos dalis EEE. Šis metodas nėra susijęs su tuo, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį bauda, kuri gali būti paskirta įmonei, negali viršyti 10 % jos pasaulinės apyvartos.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

96 Antrojo pagrindo antra dalis negali būti priimta. Pirma, iš tikrųjų iš Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies ir iš teismo praktikos aiškiai išplaukia, kad maksimalia 10 % riba siekiama išvengti, kad baudos būtų neproporcingos įmonės dydžio atžvilgiu (žr. šio sprendimo 70 punktą). Taigi nustatant šią ribą reikia naudoti bendrą apyvartą (62 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas ir 27 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 541 punktas). Antra, atsižvelgimas į apyvartą, gautą parduodant produktą, kuris yra pažeidimo dalykas nagrinėjamoje geografinėje rinkoje, yra susijęs su, vertinant pažeidimo sunkumą, kiekvienos iš įmonių veiklos mastu šioje rinkoje. Priešingai nei tvirtina ieškovė, niekas neprieštarauja tam, kad atskirais tikslais būtų naudojamos skirtingos apyvartos. Dėl to reikia atmesti antrojo ieškinio pagrindo antrą dalį.

Dėl trečiosios dalies, pagrįstos tuo, kad Komisija neatsižvelgė į ryšį tarp jos bendros apyvartos ir tos, kuri gauta prekiaujant nagrinėjamu produktu

— Šalių argumentai

97 Ieškovė tvirtina, kad vertindama pažeidimo sunkumą Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad jos nagrinėjamų produktų pardavimų apyvarta buvo nedidelė, palyginti su bendra visų gaminamų produktų pardavimų apyvarta (1994 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją*, T-77/92, Rink. p. II-549, 94 punktas).

98 Komisija pastebi, kad 97 punkte minėtas sprendimas *Parker Pen prieš Komisiją* buvo priimtas tuo metu, kai pagrindinės baudos buvo nustatomos proporcingai įmonių apyvartai. Dabar bendra apyvarta yra vienas iš daugelio faktorių, į kuriuos, prižiūrima teismo, Komisija gali atsižvelgti, tačiau tai nėra faktorius, į kurį ji būtinai privalo atsižvelgti. Ypač ji nurodo, kad, kaip nusprendė Pirmosios instancijos teismas savo 1998 m. gegužės 14 d. Sprendime *SCA Holding prieš Komisiją* (T-327/94, Rink. p. II-1373, 184 punktas), „vertindama pažeidimo sunkumą ji nėra įpareigota atsižvelgti į egzistuojantį ryšį tarp įmonės bendros apyvartos ir produktų, kurie yra pažeidimo dalykas, apyvartos".

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

99 Visų pirma primintina, kad nusistovėjusi teismo praktika draudžia, kad vienai ar kitai apyvartai būtų teikiama per daug reikšmės kitų vertinimo kriterijų atžvilgiu taip, kad tinkamo baudos dydžio nustatymas nesiremtų paprastu apskaičiavimu nuo bendros apyvartos, konkrečiai kalbant, jei atitinkamos prekės sudaro tik nedidelę dalį šios apyvartos (62 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 ir 121 punktai ir 97 punkte minėto sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją* 94 punktas). Taigi Pirmosios instancijos teismas 97 punkte minėtame sprendime *Parker Pen prieš Komisiją* priėmė ieškinio pagrindą, paremtą proporcingumo principo pažeidimu dėl to, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog su pažeidimu susijusių prekių pardavimų apyvarta buvo pakankamai maža nagrinėjamos įmonės visumos pardavimų apyvartos atžvilgiu.

100 Kadangi šioje byloje Komisija apskaičiuodama ieškovei skirtinos baudos dydį nesirėmė jos bendra apyvarta, ieškovė negali veiksmingai remtis 97 punkte minėtu sprendimu *Parker Pen prieš Komisiją* (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją*, T-31/99, Rink. p. II-1881, 156 punktas).

101 Iš ginčijamo sprendimo (žr. 262–309 konstatuojamąsias dalis) išplaukia, kad pagal teismo praktiką nustatydama baudą Komisija atsižvelgė į daugelį kitų duomenų nei vien bendrą apyvartą – pažeidimo pobūdį, jo faktinį poveikį, atitinkamų įmonių svarbą rinkoje, baudų atgrasantį poveikį ir ribotą nagrinėjamos rinkos dydį (žr. šiuo klausimu 100 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 157 punktą, 38 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 202 punktą ir 39 punkte minėto sprendimo *Sewon Europe prieš Komisiją* 60 punktą).

102 Bet kuriuo atveju, kaip teisingai pastebi Komisija, konstatuotina, kad ieškovės cinko fosfato pardavimų apyvarta yra santykinai didelė jos bendros apyvartos dalis, t. y. daugiau nei 22,83 %. Todėl negalima teigti, kad nagrinėjamoje rinkoje ieškovės apyvarta buvo tik nedidelė bendros apyvartos dalis.

103 Dėl šių priežasčių antrojo ieškinio pagrindo trečia dalis yra atmetama. Todėl turi būti atmestas visas antrasis ieškinio pagrindas.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagrįsto nediskriminacijos principo pažeidimu

Šalių argumentai

104 Ieškovė nurodo, kad baudų nustatymo metodas, naudojamas šioje byloje, yra diskriminacinis, nes kai kurioms įmonėms Komisija nustatė didesnį atskaitos tašką už teisėtą ribą.

105 Pirma, ieškovė vėl patvirtina, kad veikdama tokiu būdu Komisija jai savo iniciatyva paskyrė teisėtą maksimalią baudą. Tačiau įmonėms, kurių apyvarta yra didesnė nei jos, tačiau kurios yra visiškai tokioje pačioje padėtyje dėl pažeidimo sunkumo ir trukmės, buvo paskirta mažesnė bauda už teisėtą maksimumą, nes jų atveju atskaitos taškas buvo mažesnis už teisėtą maksimumą. Ieškovė mano, kad nediskriminacijos principo pažeidimas yra akivaizdus, nes jos padėtis yra panaši į *Heubach* padėtį. Nepaisant to, kad nustatydama baudų dydžius Komisija nepateikė jokio skirtumo tarp šių dviejų įmonių, *Heubach* paskirta bauda buvo 5,3 % jos apyvartos, o ieškovei paskirta bauda – 9 % apyvartos. Taigi ieškovei paskirta bauda procentine išraiška buvo lygi 170 % *Heubach* paskirtos baudos. Toks skirtingas ir visiškai nepateisinamas požiūris yra akivaizdi diskriminacija. Šis nediskriminacijos principo pažeidimas pasireiškia Komisijos atsisakymu atsižvelgti į apyvartą, nustatant skirtiną baudą.

106 Dublike ieškovė atmeta Komisijos pateiktą 30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* aiškinimą.

107 Antra, ji mano, kad dėl Komisijos metodo turėjo būti paskirta tokia pati sankcija, t. y. teisėtas maksimumas, abiejų įmonių atveju, nors jų dalyvavimo trukmė pažeidime buvo skirtinga. Ji nurodo, kad abiem įmonėms, kurioms buvo nustatytas toks pats 10 % ribą viršijantis atskaitos taškas, tačiau kurių viena pažeidime dalyvavo tik vienerius metus, o kita – penkerius metus, galiausiai buvo paskirta tokia pati 10 % pasaulinės apyvartos bauda. Tai yra labai aiškus vienodo požiūrio principo pažeidimo šioje byloje įrodymas.

108 Komisija ginčija, kad ieškovė buvo diskriminuojama. Iš tikrųjų nors jos galimybė padaryti žalą konkurencijai buvo tokia pati kaip ir *Heubach*, ieškovei paskirta bauda buvo sumažinta nuo 4,2 milijono iki 1,53 milijono eurų, taikant konkrečiai maksimalią 10 % bendros apyvartos ribą, kurią nustato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis. Komisija mano, kad skirtingas požiūris ieškovės naudai negali būti laikomas diskriminacija ir kad pagal Pirmosios instancijos teismo praktiką (34 punkte minėto sprendimo *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją* 155 punktas ir 68 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 300 punktas) jis yra maksimalios ribos, kurią baudoms nustato Reglamentas Nr. 17, tiesioginė pasekmė.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

109 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką vienodo požiūrio principas yra pažeidžiamas, kai panašios situacijos yra vertinamos skirtingai arba skirtingos situacijos yra vertinamos vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas (65 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 69 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 309 punktas).

110 Priešingai nei tvirtina ieškovė, tai, kad jos atveju atskaitos taškas buvo didesnis nei 10 %, nereiškė, kad maksimali bauda jai buvo paskirta Komisijos iniciatyva. (žr. šio sprendimo 61 punktą).

111 Primintina, kad siekiant atsižvelgti į atitinkamų įmonių ekonominę galią ir nustatyti tokią baudą, kuri užtikrintų didelį atgrasantį poveikį, Komisija priskyrė ieškovę, taip pat *Heubach*, *Trident*, *Britannia* ir *Union Pigments* į pirmą kategoriją (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Iš to, kad ieškovės bendra apyvarta buvo mažesnė už *Heubach*, *Trident* ir *Britannia* apyvartą, negalima daryti išvados, jog buvo pažeistas vienodo požiūrio principas.

112 Iš tikrųjų, kaip nurodyta šio sprendimo 69 punkte, nagrinėjamo produkto pardavimų apyvartos EEE palyginimas atskleidžia, kad įmonės teisingai buvo priskirtos vienai grupei ir kad joms buvo nustatytas vienodas atskaitos taškas.

113 Be to, nors ieškovė ir *Heubach* dalyvavo sunkiame pažeidime daugiau nei ketverius metus, galutinė ieškovei paskirta bauda, t. y. 1,53 milijono eurų, yra mažiau nei pusė tos baudos, kuri buvo paskirta *Heubach*, t. y. 3,78 milijono eurų. Toks skirtingas požiūris ieškovės naudai yra objektyviai pateisinamas atsižvelgiant į abiejų įmonių dydį, tai reiškia, kad ieškovei buvo nustatyta maksimali riba, kurią numato Reglamentas Nr. 17.

114 Be to, kadangi Komisija nebuvo įpareigota užtikrinti, kad galutinės baudos, kurias ji apskaičiuoja atitinkamoms įmonėms, atspindi skirtumą jų apyvartų požiūriu (žr. šio sprendimo 74 punktą), ieškovė negali jos kaltinti paskyrus didesnę baudą, išreikštą procentais nuo apyvartos, nei buvo paskirta *Heubach* (30 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 210 punktas).

115 Dėl ieškovės argumento, pagal kurį dėl Komisijos metodo abiems įmonėms, kurių dalyvavimas pažeidime buvo skirtingas, buvo paskirta vienoda sankcija, pakanka konstatuoti, kad jis nėra paremtas nagrinėjamais faktais, todėl yra visiškai hipotetinis.

116 Galiausiai dėl vienodo požiūrio principo, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pažymėti, kad gairių taikymas šioje byloje leido užtikrinti, kad būtų laikomasi abiejų šio principo sudedamųjų dalių. Pirmiausia visų atitinkamų įmonių atsakomybė buvo bendra ir panaši, nes jos visos dalyvavo labai sunkiame pažeidime. Taigi, pirma, ši atsakomybė buvo vertinama pagal pažeidimui būdingus požymius, kaip antai jo pobūdis ir įtaka rinkai. Antra, Komisija pritaikė šį vertinimą pagal kiekvienai įmonei būdingas aplinkybes, įskaitant jų dydį ir pajėgumą, jų dalyvavimo trukmę ir bendradarbiavimą.

117 Taigi trečiasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

118 Iš viso to, kas išdėstyta, išplaukia, kad turi būti atmestas visas ieškinys.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

119 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti Komisijos išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Lindh García-Valdecasas Cooke

Paskelbta 2005 m. lapkričio 29 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

E. Coulon

Pirmininkė

P. Lindh